

NARODNI DOM MARIBOR

Festival Maribor

festivalmaribor.si

MOČ
GLASBE /
STRAST
SRCA

17.

september 2019, ob 19.30 / 17 September 2019, 7:30 pm

Dvorana Union, Maribor / Union Hall, Maribor

POVEZOVANJE STOLETIJ CONNECTING CENTURIES

Vasko Atanasovski,
saksofon in flavta / Saxophone and Flute

Michel Godard,
tuba in serpent / Tuba and Serpent

Jaka Pucihar,
klavinova / Clavinova

**Komorni godalni orkester
Slovenske filharmonije /
Slovenian Philharmonics String
Chamber Orchestra**

Jacobus Handl – Gallus / Klemen Hvala
Venček moralnih lekcij / Moralia Medley

Michel Godard
Nadangelski venček / Archangelica Medley

Vasko Atanasovski
Triwoledy
Pečine, novo delo po naročilu Festivala Maribor 2019 /
Cliffs, new piece commissioned by Festival Maribor 2019
Slovenski venček / Slovenian Medley

K

omorni godalni orkester Slovenske filharmonije se posveča domala vsem pomembnejšim glasbenim delom od baroka do sodobne glasbe, ansambel pa občasno zelo uspešno zapljuje tudi v glasbene vode drugih žanrov. Tako so v preteklih letih nastali projekti Od Bacha do Galliana s slovitim akordeonistom Richardom Gallianom, Letni časi z violinistom Richardom Tognettijem in bratoma Josephom (ud) in Jamesom (tolkala) Tawadros, Fire & Ice s kitaristom Vlatkom Stefanovskim in saksofonistom Vaskom Atanasovskim, Skrivnostni zvoki Bolgarije s kavalistom Teodosijem Spasovom ter Free Strings s kitaristom Samom Šalamonom. Vsa ta glasbena doživetja so se na takšen ali drugačen način zgodila v povezavi s Festivalom Maribor, zato ni naključje, da se ansambel letos ponovno vrača na festival s posebnim projektom, ki smo ga zasnovali skupaj s saksofonistom Vaskom Atanasovskim in tubistom Michelom Godardom. Povezovanje stoletij želi poslušalcem v prvi vrsti sporočiti, da si lahko navidezno nasprotne zvočne entitete pridejo naproti do te mere, da skupaj soustvarijo nove zvočne učinke ter obogatijo in nadgradijo sporočilnost glasbe na povsem nov, tudi (pre)drzen način. Ali lahko renesančna glasba danes na novo zaživi skupaj s saksofonom, tubo in klavinovo? Ali lahko baročna glasba in jazz spojita glasbene teme in različne pristope? Ali lahko glasbeni izraz sodobnosti in nedotakljivost glasbene preteklosti potujeta z roko v roki in skupaj ustvarita glasbeni presežek?

Jacobus Handl - Gallus je verjetno najbolj znan in svetovno priznan skladatelj, ki se je rodil na ozemlju današnje Slovenije, leta 1550 na Kranjskem. Najverjetneje je odraščal v Stični, nato je večji del življenja ustvarjalno preživel v samostanih v Avstriji, na Moravskem in Češkem. Njegovo življenje in delo sta bila posvečena glasbi in bogoslužju, zato je pretežni del njegovega ustvarjanja nastal za potrebe cerkve. Večino motetov je zbranih v zbirki Opus musicum (374 motetov), in v primerjavi z njo sta njegovi zbirki posvetnih pesmi Harmoniae morales in Moralia skromni, saj obe skupaj obsegata le 100 madrigalov. K pisanju posvetnih zborov so Gallusa spodbujali prijatelji, češ, naj kdaj pa kdaj prekine z zahtevno duhovno glasbo, stopi s kora v javno življenje ter cerkvenim doda prijetne posvetne skladbe. Gallus jih je zato namenil predvsem v veselje prijateljem, da bi mu stali ob strani, kajti kot je sam dejal, »ne manjka se jih, ki s hripavimi glasovi vmes godrnjajo, ko Petelin poje«. Pri tem ga je deloma vodila ljubezen do prijateljev, deloma pa osebni razlogi: želja po samopotrditvi, občutek lastne moči in samozavest. Tako so nastale tudi njegove skladbe s prizori iz živalskega sveta. Z njimi je obogatil motiviko svoje glasbene umetnosti s tematiko, ki je bila

tisti čas v modi. V tem je Gallus nedvomno uspel, saj so bili skladbam zelo naklonjeni vsi, celo njegovi nasprotniki. V suiti Venček moralnih lekcij je zbranih vseh osem skladb s tovrstno motiviko, šest iz zbirke Harmoniae morales ter dve iz zbirke Moralia. Vsem je skupno posnemanje značilnosti živali, največkrat njihovih glasov, kar daje kompozicijam poseben čar, godalnemu ansamblu z gostujočimi improvizatorji pa predstavlja poseben izziv. Onomatopejo, ki jo Gallus domiselno in spretno ustvari z naslonitvijo na besedilo in s človeškimi glasovi, bomo v godalni različici izvedli z uporabo različnih godalnih tehnik in improvizatorskih vložkov naših gostov.

Prva med njimi, Currit parvus lepus, je bridka tožba zajčka, ki beži pred lovci in njihovimi psi, in ima šaljiv pridih. To je edina izmed skladb, kjer Gallus ne uporablja onomatopeje, temveč bolj značilno skakljanje zajca, ki ga zvočno upodobi s sekundnimi staccato postopi v vzporednih nonah in septah navzgor ter v nonah in decimah navzdol. Gallus amat Venerem je barvita tonska miniatura o petelinu, ki je neutruden dvorjan in nenasiten ljubimec, naslednja, Quam Gallina suum parit ovum, pa govori o kokoši, ki kokodaka preden in po tem, ko znese jajce. Dvodelni metrum prvega verza v drugem preide v plesni tridelni metrum, s čimer Gallus ponazoriti veselje kokoši nad znesenim jajcem. Dulcis amica veni, lirična in nežna hvalnica slavčkovi raznoliki in bogati pevski umetnosti, je zapisana v dveh elegičnih distihih in nima šaljivega značaja, ki je sicer značilen za Gallusove podobe iz živalskega sveta. Pravo nasprotje slavčku je kukavica, ki je v skladbi Per multos liceat cuculus opisana kot ptica, ki poje že vrsto let, a kljub temu poje vedno eno in isto pesem. Anseris est giga nas poduči, da se vsak oglaša tako, kot mu je dano: gos gaga, krokar kraka in kukavica kuka. V Linguo coax ranis nastopi nov živalski trio; besedilo pesmi pravi: »Prepuščam žabam kvakanje, krokarjem krakanje in puhoglavcem prazne marnje, sraka je s svojim blebetanjem sama sebi najbolj všeč.« Zaključna Qui cantum corvi je pristna moralija, ki nas s posnemanjem krokarja poduči, da je posnemanje drugih nespametno: »Kdor trmasto krokarjevo petje oponaša in ne pomisli na minljivost usode, bo vedno norec. Upanje velikokrat goljufa z neumno zaupljivostjo.«

Michel Godard, francoski virtuoz na tubi, se je v enaki meri uveljavil tako v klasični kot v jazz glasbi, kar je sprva udejanjal kot član uglednih ansamblov, kot so Filharmonični orkester francoskega radia, Francoski nacionalni orkester, ansambel Musique Vivante, ansambel za staro glasbo La Venice in XVIII-21Musique de Lumieres ter Francoski nacionalni jazz orkester. Danes velja Godard v svetovnem merilu za enega največjih mojstrov svojega inštrumenta in njegovega predhodnika, s katerima neutrudno odstira nova in nova obzorja v stari glasbi,

jazzu in improvizirani glasbi. Njegovo igranje tube odlikujejo jasen in topel ton, tehnična dovršenost, sposobnost igranja večglasja ter izjemna muzikalnost, s katero poslušalca naravnost prikuje na sedež, saj je lahkotnost njegovega igranja na ta težki inštrument res neverjetna. Še korak dlje je šel z igranjem na serpent, predhodnika tube, ki se je iz večstotletne pozabe vrnil na koncertne odre prav po Godardovi zaslugi. Ta zanimivi in kot kača (serpent, fr.) zviti inštrument, ki so ga v 16. stoletju uporabljali kot spremljavo k petju, ima že po svoji naravi zlasti zaradi slonokoščenega ustnika značilen topel, mehek in gost ton. Godard njegove posebnosti učinkovito izkorišča v iskanju novega zvočnega izraza v renesančni, baročni in jazz glasbi. Vse to je lepo slišati v izjemno doživeto zaigrani glasbi, ki jo je Godard leta 2007 objavil na zgoščenki Archangelica. V njegovi glasbi, ki navidezno potuje onkraj konvencionalnih časovnih okvirov, se renesančna in jazz glasba srečujeta z improvizacijami solističnih inštrumentov ob spremljavi baročnega ansambla. Čembalo se sreča z marimbo, ženski glas s serpentom, električna kitara in elektronika z godalnim ansamblom. Delček teh glasbenih doživetij vam bomo v nekoliko spremenjeni konstelaciji inštrumentalne zasedbe pričarali z izvedbami skladb L'or des timbres (Zlató temé), Archangelica in L'ombre d'or (Senca zlatà).

So glasbeniki, ki jih v našem kulturnem prostoru ni treba posebej predstavljati, saj o njih več povedo njihova imena, dosežki in presežki. Eden teh je zagotovo popotnik, gurman, oče in priatelj, Mariborčan Vasko Atanasovski. Ta vsestranski glasbenik, saksofonist, skladatelj, izjemni improvizator in kreator novih glasbenih idej išče svojo glasbeno ustvarjalno pot in hodi stran od konvencionalnih, utečenih, varnih zavetij, tako kot to že vrsto let počneta tudi Komorni godalni orkester Slovenske filharmonije in Festival Maribor. Leta 2011 je Atanasovski po naročilu Festivala napisal skladbo Triwoledy, ki jo je z godalnim ansamblom izvedel najprej v Mariboru in nato še v ciklusu Sozvočje svetov v Ljubljani. Skladbo smo kasneje uvrstili v projekt Fire & Ice, kjer je doživela nadgradnjo s solistično kitaro, ki jo je igral sloviti Vlatko Stefanovski. Sedem let kasneje pa bomo izvedli novo različico, v kateri bosta kot solista nastopila glavna protagonista večera, Vasko Atanasovski in Michel Godard. Tridelna skladba je izjemno inventivna, melodično všečna in ritmično kompleksna, zato je v izziv tako solistoma kot godalcem, zbranim v godalnem ansamblu. Večer bomo zaključili z dvema novima deloma, ki ju je Atanasovski napisal za letošnji Festival Maribor, to sta skladba Pečine in venček slovenskih napevov Slovenica. Avtorju skladb prepuščam zaključek te spremne besede, saj je prav, da

svoja globoka čustva ob njihovem rojstvu opiše sam:
»Glasba je moja uteha in moja moč. V njej iščem svojo pot in svoja popotovanja. Z njo izpovedujem svojo strast in ljubezen do sveta in življenja. Veselim se umetniških dogodkov, kot je Festival Maribor, kjer se srečujejo številne različne ustvarjalne energije, ki rezultirajo v magični eksploziji. Zelo se veselim ponovnega sodelovanja s Komornim godalnim orkestrom Slovenske filharmonije, s katerim že vrsto let skupaj dihamo in ustvarjamо, ter z izjemnim in vsestranskim virtuozem Michelom Godardom, mojstrom 'angelske glasbe na kačjem inštrumentu'. Moja nova skladba Pečine je glasba, ki prihaja naravnost iz moje duše. Zelo vznemirjen pa sem tudi pred prvo izvedbo suite Slovenica, v katero sem poleg izjemno priljubljene in uspešne priredbe prekmurske skladbe Zrelo je žito, ki sem jo napisal pred sedmimi leti za projekt Fire & Ice, vključil še primorsko Dajte, dajte in belokranjsko Zeleni Jure.«

Klemen Hvala

MICHEL GODARD

»Serpent je renesančno glasbilo, predhodnik tube. Daje mi možnost, da gradim most med staro in novo glasbo. Prepričan sem namreč, da je današnji jazzovski glasbenik natančno ogledalo izvajalca in skladatelja iz 16. ali 17. stoletja. Skladbe, ki jih igramo, so ukrojene tako, da glasbo ujamejo v ogledalu časa.«

The serpent is a renaissance instrument, the ancestor of the tuba. It gives me the possibility to build a bridge across early and new music. I'm sure that a jazz musician today is the exact mirror of a player and composer from the XVI° or XVII° century.

The compositions that we'll play are designed to leave the music suspended in the mirror of time.

Več o nastopajočih glasbenikih lahko preberete v programske knjižici Festivala Maribor 2019, na naši spletni strani ali na:

<https://www.vaskoatanasovski.com>

<https://michel-godard.fr>

<http://www.drustvo-kgosf.si/domov/>

More about the artists performing today can be found in the Festival Maribor 2019 programme booklet, as well as on our website and at:

<https://www.vaskoatanasovski.com>

<https://michel-godard.fr>

<http://www.drustvo-kgosf.si/domov/>

NAPOVEDUJEMO IN VABIMO

18.

september 2019, ob 17.00 / 18 September 2019, 5:00 pm

Dvorana generala Maistra, Maribor /
General Maister Hall, Narodni dom Maribor

DVE GENERACIJI, ENA GLASBA / TWO GENERATIONS, ONE MUSIC

Vasko Atanasovski, sopran in alt saksofon, flavta /
Soprano and Alto Saxophone, Flute
Ariel Vei Atanasovski, violončelo / *Cello*

19.

september 2019, ob 19.30 / 19 September 2019, 7:30 pm

Dvorana Union, Maribor / Union Hall, Maribor

ZAKLJUČNI KONCERT: NI MEJA, NI NASPROTIJ / CLOSING CONCERT: NO BORDERS, NO OPPOSITES

NO BORDERS ORCHESTRA

Premil Petrović, dirigent / Conductor

Producen

S podporo

MESTNA OBČINA MARIBOR

◆ NARODNI DOM MARIBOR ◆

V koprodukciji z

**OPERABALET
MARIBOR**
SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠCE
SLOVENE NATIONAL THEATRE
www.sng-mb.si

Uradni
prevoznik
festivala

Sopokrovitelji

**ENERGETIKA
MARIBOR**

**PIVOVARNA
LAŠKO**
1825

**RADGONSKE
GORICE**

Cvetličarna Aralija

Medijski pokrovitelji

**RTV
SLO**

VEČER

RADIO CITY

Partnerji

zadrga

komorni
godalni
orkester
slovenske
filharmonije